

MENNYIBE KERÜLNE A MAGYAR CSALÁDVÉDELEM?

ÍRTA:

IFJ. ERŐDI-HARRACH BÉLA

A Magyar Statisztikai Szemlében Barsy Gyula tanulmányában¹ a következőket olvashatjuk: „Az egyes időpontok születési adatait a halandósággal egybevetve, megállapítható, hogy 1900/1901-ben még az élveszültek 30%-a valóságos, tiszta szaporulatot jelentett; 1920/21-ben már csak 12% volt a tiszta szaporulat, míg 1930/31 átlagában a születések száma éppen csak a népesség *meglévő állományának pótlására* mutatkozott elégségesnek. *1932 óta pedig a születések száma már alatta marad a születési határszámnak*, még abban az esetben is, ha a halandóság újabb javulására és a háborús születésű női korosztályok gyér számára való tekintettel az 1930/31. évre meghatározott születési határszámot kereken húszszerrel csökkentjük! *Születésszámunk máris fogyást mutat*; a születések és halálozások pillanatnyilag aktív különbözete optikai csalódás, hiszen a gyermekek száma egyre fogy és csupán az öregeké mutat növekedést. Magyarország tagadhatatlanul súlyos népesedési válságba került. Nem szolgálhat mentségül, hogy akad még ország, amely még nálunk is rosszabbul áll, mert egy stacioner vagy fogyó nép nem tud megfelelni történelmi hivatásának. *A baj azonban most még nem gyógyíthatatlan.*” Magyarország jelenlegi szaporodási aránya csak két korábbi időszakhoz hasonlítható: az 1870-es kolera-járvány és a világháború idejének szaporodási arányához. Nekünk tehát ma már kolera-járványra és világháborúra sincs szükségünk, hogy soraink így megfogyatkozzanak. Kovács Alajos államtitkár számításai szerint húsz év múlva körülbelül 24.000 fővel lesz évente kevesebb a sor alá kerülők száma. Ez a kiesés a nőekkel együtt 48.000 lelket tesz ki. Ez a szám évről-évre nő és további húsz év múlva már a kamatos kamat törvényei szerint tizedeli a magyarság sorait. Néhány év múlva a ma félmilliót számláló ruszinság szaporodása egymaga többet tesz ki, mint az egész magyarság szaporodása. E szavak súlyosságának igazolására álljon itt két számsor. Az élveszületettek száma az utolsó tíz évben a következőképpen alakult:

1930	.....	219.784	1935	.....	189.479
1931	.....	200.925	1936	.....	183.369
1932	.....	205.529	1937	.....	182.449
1933	.....	193.911	1938	.....	182.206
1934	.....	194.279	1939	.....	172.628

1938-ban a 15 éven aluli gyermekek száma Trianon és a bécsi döntés területén együttesen 2,756.339 volt. Kor szerinti megoszlásuk a következő:

¹ Magyar Statisztikai Szemle 1938. I köt. 602 I.

1 éven aluli ...	177.134	8 éves	.....	201.787
1 éves	.....	9 »	.....	180.244
2 »	.....	10 »	.....	189.460
3 »	.....	11 »	.....	189.413
4 »	.....	12 »	.....	194.703
5 »	.....	13 »	.....	202.624
6 »	.....	14 »	.....	186.160
7 »	.....	Összesen	.....	2,756.339

E két számsor ijesztően mutat rá a magyarságnak talán legsúlyosabb problémájára, az önmagát gyilkoló születéskorlátozásra. Ellenségeinknek nincs szükségük rá, hogy esetleg fegyverrel döntsék el a magyarság történelmi elhivatottságának és jövő történelmi szerepének kérdését. Eldöntjük mi azt – úgylátszik – sajátmagunk is. Csak néhány évtized történelem kell hozzá és a magyarság sikeresen végezte el önmagán azt a halálos végű műtétet, amelynek bekövetkeztét sok szaporább és önismertebb nép nehezen titkolt reménységgel várja.

Egyik államférfink nemrégiben azt mondta, hogy egy évezredes nép történetében 15-20 év nem sok idő. Fő, hogy csendben dolgozni, mindig akarni, hinni tudjunk. Igaz, hogy egy fejlődő, gyarapodó, önmagában bízó és céltudatosan cselekedni tudó nép történelmében két évtized nem sokat számít. Ha azonban belső szervezeti hibában szenved, ha fiai nem értik és tetteikben nem élnek, hanem csak szajkózzák a nemzet hivatását, az avval járó feladatra azonban nem készülnek helyesen és nem ismerik fel a közösség iránti kötelességeiket, fajtájukat pusztítják, akkor két évtized nagyon sokat jelent. Nagyon sokat jelent különösen a mai időkben. Nagyon sokat jelent, ha erős hadsereget kell kiépítenünk és lassan megritkul a hadsereg gerince, az emberanyag. Nagyon sokat jelent, ha önálló ipart kell kiépítenünk és folyton fogy a belső vásárlóközönség. Ne felejtjük el azokat a drámai szavakat, amelyekkel a francia miniszterelnök az elmúlt év nyarán a fokozott családvédelem bevezetését megokolta. Franciaország évente 35.000 lelket veszít. Magyarország a Kárpátalját leszámítva évente körülbelül 2000 lélekkel fogy. A francia arány a magyar lélekszámhoz viszonyítva körülbelül évi 9000 lelket tesz ki. A magyar születéscsökkenés ütemét figyelve nagyon rövid idő alatt elérjük ezt a számot. Ezt az ijesztő lehetőséget elkerülni tényleg csak céltudatos, csendes munkával, de minden hozzáférhető eszköz azonnali és teljes kihasználásával lehet. Ha ki tudtuk építeni másfél év alatt hadseregünket, mert szükségünk volt rá, akkor a hadsereg egyetlen biztos alapját, az egészséges, sokgyermekes magyar családok intézményes védelmét is ki kell építenünk.

Sokan azzal is indokolják a magyar család-
védelem kiépítésének szükségét, hogy külföldön,
Olaszországban, Németországban, Franciaország-
ban, már bevezették ezt és igen üdvös eredmé-
nyekre jutottak. Nekünk azonban akkor is meg-
 kellene ezt szerveznünk, ha mi lennénk az egyet-
 lenek, akik születéscsökkenésüknek gátat akarunk
 vetni. Gondoljunk csak arra, hogy Olaszországot,
 annak területét, az Appenin-félszigetet, amely amúgy
 is szapora, az Alpok, a Karszt és a tenger határol-
 ják. Franciaországot a Pireneusok járhatatlan hegy-
 lánc, az Atlanti-óceán, a La-Manche csatorna, a
 Rajna és a Maginot-vonal, valamint az Alpok
 zárják körül. A magyarság viszont nemhogy az
 egész Kárpátmedencét nem tölti ki, hanem idegen
 nemzetiségekkel összefolyóan a születéscsökkenés
 révén saját maga lazítja határait. E bajon tehát
 gyökeresen és azonnal kell segíteni.

A segítség mikéntje szempontjából bizonyára
 eltérőek a vélemények. E cikkünk azt a célt szol-
 gálja, hogy néhány szempontra rámutasson és az
 intézményes családvédelem kiépítéséhez feltétlenül
 szükséges *arányszámokat, számítási alapokat* adja
 meg. Iparkodunk a lehető legpontosabb részlet-
 adatokig lemenni, hogy a magyar családvédelem
 kiépítőinek lehetőséget adjunk a különböző juttatások
 várható kiadásait megállapító részletszámításaikhoz.

Kovács Alajos államtitkár az EPOL 1938
 novemberi számában ugyanezzel a kérdéssel fog-
 lalkozva hozzávetőleges számítást közöl arról, hogy
 a családvédelem anyagi terhei és fedezete hogyan
 aránylanak egymáshoz. Elgondolása a következő:
 Abból az alaptételből indul ki, hogy a népesség
 szaporodásához minden családban három gyermeket
 kell nevelni. Két gyermek még a szülőket sem pótolja,
 mert körülbelül 5-7% nem alapít családot külön-
 böző okoknál fogva. Három gyermek nevelésével
 még senki sem számíthat tehát külön hálára és segít-
 ségre, mert csak kötelességét teljesítette. A negyedik
 gyermektől kezdve kell tehát Kovács Alajos szerint
 a gyermekpótlékot fizetni. Fedezetét az aggregények,
 gyermektelenek, egy- és kétgyermekesek külön-
 adójából lehetne előteremteni. Az államtitkár szá-
 mításai azt mutatják, hogy ha a hiányzó törvényes
 gyermekek után fizetendő adó átlagösszege ugyan-
 annyi lenne, mint a három gyermek felül gyer-
 mekpótlékban részesítendő gyermekek fejenkénti
 átlagösszege, akkor az adóból bevett összeg a szük-
 ségletnek majdnem pontosan háromszorosa. Így
 a többletből házassági kölcsönök juttatására bő
 fedezet állna rendelkezésre. Ez a terv feltételezi
 azonban, hogy a három gyermek nevelésének köte-
 lességét mindenki teljesíteni is tudja. Más szóval
 az általános kereseti viszonyok minden foglalkozási
 ágban elegendőek legyenek ahhoz, hogy a házasság
 első három évében az első, a második háromban a

második és a további háromban a harmadik gyer-
 mek világrahozatala és eltartása biztosítva legyen.
 Ha ezt a feltételt az általános kereseti viszonyok
 nem biztosítják és már a korábbi gyermekek eltar-
 tását is meg akarjuk könnyíteni, akkor sokkal
 összetettebb rendszert kell kidolgoznunk. Ha elfo-
 gadjuk azt az elvet, amely szerint az első gyermek
 nem kap rendszeres gyermekpótlékot, hanem csak
 születési segélyt, a második gyermek viszont kisebb
 összegű, a harmadiktól felfelé pedig nagyobb ösz-
 szegű havi gyermekpótlékot kap, akkor a szüle-
 tési segély összegének meghatározásához tudnunk
 kell, hogy az egy év alatti újszülöttek közül
 hány az elsőszülött. Tudnunk kell továbbá, hogy
 a segélyben részesülő családokban – esetleg az
 egész társadalom minden családjában – a gyer-
 mekeknek hány százaléka első-, másod-, harmad-
 vagy többedszülött. El kell határoznunk, hogy
 csak bizonyos jövedelemhatáron alul adunk-e gyer-
 mekpótlékot? El kell döntenünk továbbá azt is,
 hogy minden foglalkozási ágban egyforma nagyságú
 gyermekpótlékot adunk-e gyermekeként, a gyer-
 mekpótlék nagyságát abszolút számban, vagy az
 illető foglalkozás átlagos évi jövedelmének bizo-
 nyos hányadában állapítjuk-e meg, valamint hogy
 milyen korhatárig adjuk a gyermekpótlékot?

Tekintettel arra, hogy a magyar statisztika
 a vagyoni és jövedelmi viszonyokra nem terjed ki,
 nekünk e szempontot számításainkból ki kellett
 hagynunk. A magyar statisztikai felvételek nem
 tüntetik fel azt sem, hogy az egyes foglalkozási kate-
 góriákban bizonyos korhatáron alul életben levő
 vagy újszülött gyermekek közül mennyi az első-,
 másod-, harmad- és többedszülött. Nekünk
 ezért meg kellett keresnünk azt a leginkább célra-
 vezető módot, amelynek segítségével ezeknek ará-
 nyát a leginkább megközelítő pontossággal ki-
 tudjuk számítani. Több számítási móddal végzett
 kísérlet után a következő látszott a legcélravezetőbb-
 nek: Az 1930-as népszámlálás adataiból kiszámít-
 juk, hogy az 1930-ban élt anyáknak foglalkozási
 áganként összesen hány első, második, harmadik
 és ezenfelüli gyermeke született. Ennek kiszámítása
 semmi nehézségbe nem ütközik, mert ahány anya
 volt, ugyanannyi elsőszülöttet is kellett a világra
 hozniok. Ahány két vagy ennél több gyermeket
 a világra hozott anyát tartanak nyilván, ugyanannyi
 másodsülöttet hoztak a világra; a harmad- és
 többedszülötteket úgy számoltam ki, hogy az első-
 és másodsülötteket levontam az összes szülőtből.
 Ha az első-, másod- és ezenfelüli szülöttek számát
 arányba állítom az ország összes szülötteinek szá-
 mával, megkapom, hogy ezek az ország egy bizonyos
 koron aluli gyermektörzsének hány százalékát tehetik
 ki. Feltételezzük, hogy az első-, másod- és többed-
 szülöttek halandósága körülbelül azonos. El kell

hanyagolnunk továbbá az egyes hivatási ágak gyermekhalandósága között való eltéréseket. Bizonyos pontatlanságot eredményez az a körülmény is, hogy az első-, másod- és ezenfelüli szülöttek egymáshoz viszonyított aránya az elsőszülöttek (egyetlen gyermekek) javára némileg eltolódott az 1930-as népszámlálás óta. Pontos adatokat csak az 1940-es felvételek után kaphatunk. Az idő viszont sürget és nekünk nincs időnk arra, hogy két évet várhassunk, amíg a pontos adatok birtokába juthatunk. A hibánkból eredő eltérés azonban a tíz százalékot sem érheti el. Visszatérve az eredeti gondolatmenethez, kiszámítjuk, hogy az egyes hivatási ágakban az első, második és ezenfelüli gyermekek az ország meghatározott koron aluli gyermektörzsének hány százaléka. Ha már most a százalékszámoknak megfelelő abszolút számokat is megkaptuk és tudjuk, hogy évente mennyit akarunk az egyes foglalkozási ágakban a gyermekek után adni, akkor a végösszeg csak egy egyszerű szorzási művelet eredménye.

Lássuk ezek után a számítás eredményeit. Az egyes hivatási ágakban az első, második és a többeszülött gyermekek száma az ország egész gyermektörzsének vagy a gyermektörzs bizonyos korhatár alatti részének k. b. a következő százalékat teszi ki:

	első gyerm.	másod gyerm.	ezen felüli s z ü l ö t t gyerm.
<i>Az őstermelésben :</i>	%	%	%
a) 10 holdon felüli birtokos és bérlő	2·54	2·12	6·20
b) 10 holdon aluli, gazdasági tisztviselő, gazdasági cseléd, gazdasági munkás és egyéb segédszemélyzet, egyéb őstermelő önálló	11·71	9·77	28·86
<i>A bányászatban, kohászatban, iparban, kereskedelemben, hitelben és közlekedésben .....</i>	7·66	5·69	12·65
<i>A polgári és egyházi közszolgálatban és az úgynevezett szabadfoglalkozásokban .....</i>	1·20	0·87	1·51
<i>A véderőnél .....</i>	0·14	0·10	1·09
<i>A különböző ágbeli és k. m. n. napszamosoknál .....</i>	0·38	0·33	1·06
<i>A nyugdíjasoknál, tőkepénzeseknél, életjáradékosoknál és magánzók-nál .....</i>	1·01	0·86	2·59
<i>Az egyéb és ismeretlen foglalkozásúaknál .....</i>	0·30	0·21	0·67
<i>A házicselédéknél .....</i>	0·16	0·12	0·20
Összesen	25·10	20·07	54·83

A bécsi döntés területén a gyermekarány a trianoni terület gyermekarányával körülbelül megegyezik. A Kárpátalja viszont erős eltérést mutat. Tekintettel arra, hogy a Kárpátaljára vonatkozóan nem állt olyan felvétel rendelkezésünkre, amely az ottani sajátos viszonyoknak

megfelelő számítás a rendelkezésre álló idő alatt lehetővé tett volna, így tehát az eddig ismertett eljárással csak a trianoni és a bécsi döntés révén visszacsatolt területekre számítottuk ki a gyermekarányt és a családvédelem maximális szükségleteit. A jövőre vonatkozóan szükségesnek látjuk továbbá, hogy a hivatási áganként részletezett mindennemű családvédelmi és egyéb, ehhez hasonló jelentőségű szaporodási kimutatásoknál, vagy a foganatosított intézkedések eredményének kimutatásánál a Kárpátalja mindig a maga különös viszonyai szerint külön szerepeljen. Ez azért fontos, mert a globális kimutatásokkal könnyen megtéveszthetjük magunkat és a magyarság szaporodásának javára könyveljük el esetleg a jóval szaporább, de nem eléggé asszimilálódott idegen ajkú magyarok szaporodását. Nekünk viszont elsőrendű fontosságú kérdés az, hogy a nemzet szaporodását legjobban szolgálja hivatott magyarság sorait a nagy áldozattal és reménnyel hozott intézményeink tényleg gyarapították-e.

Az 1930-as adatok alapján kapott százalékok felhasználásával kiszámítjuk, hogy 1938-ban a trianoni területen és a bécsi döntés területén együttesen nyilvántartott élő gyermekek közül az egyes hivatási ágakban hány volt első-, hány másod- és hány harmad- vagy ezenfelüli szülött. Kérdéses természetesen, hogy milyen korhatár alatti gyermekek hányadait kellene kiszámítani. Mi azt az alsó korhatárt, ameddig gyermekpótlékot feltétlenül kellene adni, a 15. életév betöltésében jelöltük meg. Ha valaki e korhatárt alacsonynak tartja, számításai a mindenkorai gyermektörzs korcsoportjainak tudatában a megadott arányok szerint csak egy egyszerű százalékszámítást igényelnek. Az annak megfelelő pénzügyi szükségletet pedig megkapja, ha a kapott abszolút számokat a gyermekeként juttatni szükségesnek látszó évi gyermekpótlék fejenkénti összegével beszorozza.

A fentebbi táblázat arányszámait szerint tehát az országnak a trianoni és a bécsi döntés útján visszacsatolt területen élt 2,756.339 tizenöt éven aluli gyermek közül, a törvényteleneknek figyelmen kívül hagyásával, akik körülbelül 7%-ot tettek ki,

	első- szülött gyermek	másod- szülött gyermek	ezen felül szülött gyermek
<i>Az őstermelésben :</i>			
a) 10 holdon felüli	70.010	58.434	170.893
b) 10 holdon aluli, gazdasági tisztviselő, gazdasági cseléd, gazdasági munkás és egyéb segédszemélyzet, egyéb őstermelő önálló	322.767	269.294	795.479
<i>A bányászatban, kohászatban, iparban, kereskedelemben, hitelben és közlekedésben .....</i>	211.135	156.835	348.677

	első-	másod-	ezen felül
	szülött gyermek		
<i>A polgári és egyházi közszolgálatban és az ügynevezett szabadfoglalkozásokban ...</i>	33.075	23.980	41.620
<i>A véderőnél.....</i>	3.859	2.756	30.044
<i>A különböző ágbeli és k. m. n. napszámósoknál .....</i>	10.484	9.096	29.217
<i>A nyugdíjasoknál, tőkepénzeseknél, életjáradékosoknál és magánzóknál .....</i>	27.839	23.705	71.389
<i>Az egyéb és ismeretlen foglalkozásúaknál.....</i>	8.269	5.788	18.467
<i>A házcselédeknél .....</i>	4.410	3.307	5.513
Összesen	691.848	553.195	1.511.299

A gondolatmenet követhetése szempontjából tekintsünk egy pillanatra vissza arra, hogy mit is számítottunk ki eddig? Kiszámítottuk, hogy az ország megnevezett területén az egész gyermektörzs bizonyos korhatáron aluli részének hány százalékát teszik ki az egyes hivatási ágak első-, másod- és ezenfelüli szülöttei. Az arányok megállapítása után kiszámítottuk, hogy a megnevezett területen a 15-ik születési év alatt hogyan oszlott meg abszolút számokban az ország gyermektörzse. Ha most feltesszük a kérdést, hogy hányadik gyermektől adunk havi járadék alakjában rendszeres gyermekpótlékot, el kell döntenünk, hogy az első gyermekek, esetleg az első két gyermeknek csak *születési segélyt* adunk-e? Ebben az esetben ki kell számítanunk, hogy az utolsó év – 1939 – élveszületései közül hivatási áganként mennyi volt az első-, másod- és ezen felüli szülött. Tekintettel arra, hogy e sorok írója már a második gyermektől adna, ha mindjárt kisebb összegű havi gyermekpótlékot, az alábbi kimutatásban csak az elsőszülöttek abszolút számát adjuk az 1939. év élveszületettjeire, mert csak ezek kapnának születési segélyt. Kiszámítása úgy történik, hogy a már ismertetett arányossági táblázatból kivesszük az elsőszülöttek százalékait és egy év élveszületőkre alkalmazzuk azokat. Ha valaki helytelennek tartja, hogy már a második gyermeknek is adunk gyermekpótlékot és ehelyett jobbnak látja, hogy csak születési segélyt adjunk, akkor ugyanezzel a módszerrel elő kell vennie a másodszülettek százalékait és egyszerű százalékszámítással megkapja azoknak abszolút számát is. Ha azonban emellett fenntartja az illető azt az elvet, amelynek alapján a növekvő gyermekszámmal a magasabb születésűek aránylag magasabb havi összeget kapnak és gyermekpótlékot csak a harmadik vagy negyedik gyermek után kezd adni, akkor a cikkünk elején megadott módon az arányszámokat a negyed-, ötöd- és ezenfelüli szülöttekre is külön ki kell számítani. Ki kell számítani továbbá a megkapott arányszámok segítségével az ország 15 éven aluli gyermektörzséből a százalékuknak megfelelő abszolút számokat is. Lássuk ezek után, hogy az 1939-es év élveszületőtei közül, tehát körülbelül 172.628 közül, mennyi az elsőszülött?

Elsőszülött az 1939-es élveszületettek közül :

I. Az őstermelésben :		
a) 10 holdon felüli		4.384
b) 10 holdon aluli, gazd. munkás és egyéb		20.215
II. A bányászatban, kohászatban, iparban, hitelben és közlekedésben		13.223
III. A polgári és egyházi közszolgálatban és az ügynevezett szabadfoglalkozásokban ...		2.072
IV. A véderőnél		241
V. A különböző ágbeli és k. m. n. napszámósoknál		655
VI. A nyugdíjasoknál, tőkepénzeseknél, életjáradékosoknál és magánzóknál		1.743
VII. Egyéb ismeretlen foglalkozásúaknál.....		517
VIII. A házcselédeknél		276
Összesen		43.326

Ha az elsőszülöttek után az anyának csak születési segélyt adunk, el kell döntenünk, hogy minden hivatási ág szülönője egyforma összeget kap-e, nem kell-e jövedelemhatárt megszabni és mekkora legyen ez az összeg? Ha az egyforma összeg mellett döntünk, születési segélyt minden elsőszülött kap és annak nagyságát 300 pengőben szabjuk meg, akkor az előbbi táblázat

I. a) csoportja	1,315.200	pengőt
I. b) »	6,064.500	»
II. »	3,966.900	»
III. »	621.600	»
IV. »	72.300	»
V. »	196.500	»
VI. »	522.900	»
VII. »	155.100	»
VIII. »	82.800	»
I—VIII. csoportja kapna összesen	12,997.800	pengőt

igényelne.

Ebből a táblázatból a 10 holdon aluli birtokosok, a gazdasági tisztviselők, gazdasági munkások, gazdasági cselédek, az egyéb gazdasági segédszemélyzet és egyéb őstermelő önálló I. b) csoportja az, amely e téren eddig a legelhanyagoltabb állapotban volt. Az őket megillető 6,064 500 pengő az, amely tehát a legsürgősebb. Az első gyermek után járó születési segély elfogadása esetén, a trianoni területen 172.628 gyermek évi születésszáma mellett, a körülbelül 10% törvénytelen figyelmen kívül hagyásával egy évben a legszaporább és leginkább magárahagyott mezőgazdasági népesség elsőszülöttei után legalább is 6,064.500 pengőt, a trianoni területen az összes hivatási ágban 12,997.800 pengőt, a bécsi d3ntés területén körülbelül 1,300.000 pengőt, összesen körülbelül 14.500.000 pengőt kellene kifizetni.

A második és ezentüli születésű 15 éven aluli gyermekek után fizetendő havi gyermekpótlékot kiszámítani sokkal nehezebb, mert ehhez tudni kellene, hogy a második és ezenfelüli gyermek neveltetése, sőt 2, 3, 4, 5 gyermek neveltetése együttesen a különböző hivatási ágak szülőinek mennyibe kerül.

Nagyságának megállapításánál figyelni kell arra, hogy a juttatandó összeg tényleg serkentse a szülőket a gyermeknevelésre. Ellenkező esetben hiába helyezük kilátásba a gyermekpótlékot, mert annak elégtelensége nem ösztönzi a szülőket a gyermeknevelés terheinek vállalására. Hogy mégis megközelítő végösszeget kaphassunk, számítási alapul fogadjuk el a második gyermeknél a következő juttatásokat:

- a) a 10 holdon felülieknél havi 20 pengőt,
- b) a 10 holdon aluliaknál és mindazoknál, akiket az előbbi táblázatokban ezekkel egy rovatban említettünk, havi 10 pengőt,
- c) a bányászoknál, a közlekedésben, kohászatban, iparban és hitelben havi 15 pengőt,
- d) a polgári és egyházi közszolgálatban és a szabadfoglalkozásokban havi 30 pengőt,
- e) a véderőnél havi 30 pengőt,
- f) a különböző ágbeli és k. m. n. napszamosoknál havi 10 pengőt,
- g) a nyugdíjasoknál, tőkepénzeseknél, életjáradékosoknál és magánzóknál havi 20 pengőt,
- h) az egyéb ismeretlen foglalkozásúaknál havi 20 pengőt,
- i) a házicselédéknél havi 10 pengőt.

A harmadik és ezen felüli gyermek után az itt felsorolt összegeknek esetleg kétszeresét kellene adni. Lássuk ezek után az egyes hivatási ágak második és többszülöttei után a felsorolt havi járandóságok összegeit.

Eszerint	a második gyermek után kapnának az	A harmadik és ezen felüli gyermekek után kapnának az
a) csoportban havi	1,168.680 pengőt	6,835.720 pengőt
b) » »	2,692.294 »	15,909.480 »
c) » »	2,352.525 »	10,460.310 »
d) » »	719.400 »	2,497.200 »
e) » »	82.680 »	1,802.640 »
f) » »	90.960 »	584.340 »
g) » »	474.100 »	2,855.560 »
h) » »	115.760 »	736.680 »
i) » »	33.070 »	110.260 »

Összesen .... 7,629.469 pengőt 41,792.190 pengőt

E feltételezett juttatás szerint a második gyermek után juttatandó gyermekpótlék egy egész évre 91,553.628 pengőt, a harmadik és ezenfelüli gyermekek gyermekpótléka pedig 501,506,280 pengőt tenne ki. A kettő együttesen 593,059.908 pengőbe kerülne. Ebből a kétségkívül igen nagy összegből a 10 holdon aluli birtokosságra és az ezekkel együtt említett egyéb földművesekre a második gyermek után egy évben 32 307.528 pengő és az ezen felüli szülöttek után 190.913.760 pengő esik. A családvédelem intézményesítésénél azonban feltétlenül bizonyos jövedelemhatárt kell megállapítani. Ez viszont a segélyezendő családok számát és a végösszeget is erősen csökkenti. Amint tudjuk, ezek az összegek csak a 15. életév betöltéséig segítenek a

szülőket a gyermeknevelés terheinek viselésében. Gondoskodni kellene azonban arról is, hogy abban az esetben, ha a gyermek tovább tanul, 18. életévéig kaphassa a pótlékot. Ez kétségkívül növelné a költségeket. De ha számbavesszük, hogy a mostani viszonyok között mennyi magyar tehetség pusztul el azért, mert nem áll módjában tehetségét felismerni vagy kiművelni, akkor a további áldozattól sem lenne szabad visszariadnunk. Hány gyermek és diák élete szakad meg idő előtt a „morbus hungaricus”, a tudóvész pusztítása miatt, mert a szülők nem tudtak egészséges lakásról, élelemről és a tanulmánygónak tandíjáról gondoskodni! Ez legyen az első, amire a számok olvasásakor a hadrafoghatók és a jövő anyák pusztulása vagy meg nem születése mellett gondolunk.

Tanulmányunk végén számítsuk még ki, hogy mennyibe kerülne Magyarországon a gyermekekkel törleszhető „házassági kölcsönök” bevezetése. Első kérdés, hogy csak bizonyos hivatási ágakban, vagy mindegyikben adunk-e? A második kérdés, hogy milyen korhatár alatt álló völegények kaphatják csak? Fogadjuk el számítási alapul a harmincéves völegények korhatárát. Tekintettel arra, hogy a magyar házassági statisztika nem tartja nyilván az egyes hivatási ágakban évente és korszmtnt a házassulok sorának megoszlását, megközelítő számításokat kell végeznünk. Evégből megállapítjuk, hogy az 1930-as népszámlálás szerint az egyes hivatási ágakban nyilvántartott férjes nők az ország összes férjes nőinek hány százalékát teszik ki. Feltehető, hogy ez az arány a harminc éven aluli házassokra is áll. Tekintettel arra, hogy a mezőgazdaságban főleg a szegényebb népréteg fiataljai aránylag hamarabb, tehát nagyrészt 30 éven alul házasodnak, és így statisztikánk arányukat nem adja meg teljesen, mégis közelebbi adat híján e hibától el kell tekintelnünk. Magyarországon 1938-ban a harminc éven aluli völegények száma 48.645 volt. Lássuk ezeketán, hogy az egyes hivatási ágak férjes asszonyai az ország összes férjes asszonyainak hány százalékát tették ki és e százalékok szerint hány házassulónak kellene az anyagi viszonyaira való tekintet nélkül az egyes hivatási ágakban házassági kölcsönt adni, feltéve természetesen, hogy mind folyamodna is érte.

Az östermelésben :

10 holdon felüli	9.53%	4.635 völegény
10 holdon aluli, gazdasági tisztviselő, gazdasági cseléd, gazdasági munkás és egyéb segédszemélyzet, egyéb östermelő önálló	44.00%	21.403 »
A bányászatban, kohászatban, iparban, kereskedelemben, hitelben és közlekedésben	32.30%	15.712 »

A polgári és egyházi közszolgálatban és az úgynevezett szabadfoglalkozásban	5.30%	2.578	vőlegény
A véderőnél	0.67%	325	»
A különböző ágbeli és k. m. n. napszámosoknál	1.68%	822	»
A nyugdíjasoknál, tőkepénzeseknél, életjáradékosoknál és magánzóknál	4.20%	2.043	»
Egyéb és ismeretlen foglalkozásúaknál	1.50%	729	»
A házcselédekénél	0.82%	398	»
Összesen.....	100.00%	48.645	vőlegény

Ha a házassági kölcsönt átlagosan 1000 pengőben állapítjuk meg, a folyósítandó házassági kölcsönök maximális végösszege az 1938-as adatok szerint 48,645.000 pengőt tett volna ki. Ebből a támogatásra leginkább rászoruló mezőgazdasági népréteg körülbelül 21,403.000 pengőt igényelne. Mint ahogyan a gyermekpótlék évenkénti országos összege remélhetőleg emelkednék, úgy a házassági kölcsönök globális összege is folytonos emelkedést kell hogy mutasson. A házassági kölcsönök egy része a törlesztési idő lejártával visszatérül, ha a kölcsönben részesültek nem hoznak annyi gyermeket a világra, amennyi a kölcsön törlesztését teljes mértékben eszközölhetné.

Fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy azok a gyermekpótlékok, amelyeket a köztisztviselők a mostani rendszerrel kapnak, arra jók, hogy a gyermek-

nevelés terhein csekély mértékben enyhítsenek. Arra azonban elégtelenek, hogy a gyermekáldás szaporítására bírják a köztisztviselőket. A gyenge jövedelmű középosztály, különösen az, amelyik hivatalánál vagy lakásánál fogva sűrűn érintkezik a még szapora népréteggel, kényszerű egykézisével a legjobb ellenpropagandát fejt ki minden olyan társadalmi vagy állami intézkedéssel szemben, amely az egyiket megállítani és visszaféjlesztetni akarja.

Az elmúlt két év óta a magyar ipari munkásság fokozatosan megkapja már a gyermekpótlékokat. Tanulmányunk megírásakor azonban erre nem térhetünk ki, mert mi egységes rendszerben akartuk az egész magyar családvédelem kiépítéséhez feltétlenül szükséges számítási kulcsokat megadni. Egy értekezés keretei nem engedik meg, hogy minden szempontra, minden lehetőségre és következményre rámutassunk. Nagy szükségét látjuk azonban annak, hogy e kérdés tárgyalásánál az alapok lefektetése után a fedezetek előteremtésével, az előálló megtakarításokkal, a kapcsolatos határterületek várható alakulásával, valamint a családvédelem igazgatásával egy további tanulmányban foglalkozzunk. Aki tehát ezt az értekezést olvasta és a nagy számok láttán illúziókat gondolja is a magyar családvédelem kiépítését, gondolja át majd azokat a szempontokat és lehetőségeket is, amelyekre a Szociális Szemle egyik következő számában mutatunk rá.